

ชื่อเรื่องการค้นคว้าแบบอิสระ ปัจจัยที่มีผลต่อการเลือกพันธุ์ข้าวเพื่อใช้ในการปลูกของ
เกษตรกรในจังหวัดแพร่

ผู้เขียน นายชาติ พานเหล็ก

ปริญญา วิทยาศาสตรมหาบัณฑิต (เกษตรศาสตร์) ส่งเสริมการเกษตร

คณะกรรมการที่ปรึกษาการค้นคว้าแบบอิสระ

รองศาสตราจารย์กณิน ศรีมงคล	ประธานกรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.สุรพล เศรษฐบุตร	กรรมการ
รองศาสตราจารย์ ดร.ไพบุลย์ สุทศสุภา	กรรมการ

บทคัดย่อ

การวิจัยเรื่องนี้ มีวัตถุประสงค์การศึกษา เพื่อศึกษาการเลือกพันธุ์ข้าว และความสัมพันธ์
ระหว่างสภาพส่วนบุคคล เศรษฐกิจ สังคม กับการเลือกพันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูก รวมทั้งปัญหาอุปสรรค

กลุ่มตัวอย่างคือเกษตรกรผู้ปลูกข้าวในจังหวัดแพร่ 398 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ
แบบสัมภาษณ์เกษตรกร วิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา ใช้ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบน
มาตรฐาน และสถิติวิเคราะห์แบบไคสแควร์

ผลการศึกษาพบว่า เกษตรกรส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุเฉลี่ย 49.9 ปี จบชั้น
ประถมศึกษาปีที่ 6 มีพื้นที่ถือครองเฉลี่ย 7.54 ไร่ ปลูกข้าวเฉลี่ยปีละ 4.65 แรงงานในครัวเรือน
เฉลี่ย 2.31 คน มีรายได้เฉลี่ย 38,830.15 บาทต่อปี บาทต่อปี และเกษตรกรร้อยละ 98.0 บริโภค
ข้าวเหนียว

ผลการศึกษการปฏิบัติในการปลูกข้าว เกษตรกรส่วนใหญ่ในฤดูฝนใช้น้ำจากระบบชลประทาน ส่วนฤดูแล้งใช้น้ำจากแหล่งน้ำธรรมชาติ เมล็ดพันธุ์ข้าวที่ใช้ปลูกส่วนใหญ่มาจากศูนย์เมล็ดพันธุ์ข้าวแพร่ รองลงมาเป็นพันธุ์ข้าวที่เกษตรกรเก็บไว้ในฤดูที่ผ่านมา โรคข้าวที่ระบาดมากที่สุดคือโรคไหม้ รองลงมา คือ โรคขอบใบแห้ง ส่วนแมลงศัตรูข้าวที่ระบาดมากที่สุดคือเพลี้ยไฟ รองลงมาคือแมลงบั่ว และเพลี้ยกระโดดสีน้ำตาล

ลิขสิทธิ์มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
Copyright© by Chiang Mai University
All rights reserved

Independent Study Title Factors Affecting Rice Varieties Selection of Farmers for Cultivation in Phrae Province

Author Mr. Chart Panlek

Degree Master of Science (Agriculture) Agricultural Extension

Independent Study Advisory Committee

Assoc. Prof Katin	Srimongkol	Chairperson
Assoc. Prof. Dr. Dr.Suraphol	Sreshthaputra	Member
Asst. Prof. Dr. Dr.Paiboon	Suthasupa	Member

Abstract

The objectives of this research were to study on rice varieties selection made by farmers in Phrae province, the relation of the farmers to varieties selection, individual farmer characteristic and social-economics and to identify several problems faced by the farmers and their recommendations on rice cultivation.

A total of 398 farmers in Phrae Province were selected as a sampling group. The method in doing this research was farmers' interviews. The information from the interviews was analyzed with aid of descriptive analysis using frequency, percentage, average, standard deviation and Chi-Squares analysis.

The study revealed that most of farmers were men and 49.9 years old in average. Most of them were graduated from grade 6 in primary school. The average area under occupation was 7.54 rai where the average rice cultivated area per year was 4.65 rai. The average household labor

was 2.31 per family. The average household income per year was 38,830.15 baht. Ninety-eighth per cent of farmers consumed sticky rice.

Most of the farmers used water resource for rice cultivation from irrigation system in the wet season and from natural resource in the dry season. They generally purchased rice seeds from Phrae Rice Seed Center and some of them reserved the seeds from their own field in the last season. The most devastating rice

diseases and insect pests were like rice blast, bacterial leaf blight, rice thrips, rice gall midge and brown planthopper, consecutively.

The relationship among the farmer characteristic, locations, rice price of each variety and secondary crops to rice varieties selection of the farmers showed that the gender had an influence on their decision to select rice varieties San Pa Tong 1 and RD15. Farmer ages also had a relationship to rice varieties selection of San Pa Tong 1, Khao Dawk Mali 105 and RD15. Knowledge levels, rice farming areas and household income had some influence in their decision to select all five rice varieties. Household's labors had an influence on the selection of RD6, San Pa Tong 1, Khao Dawk Mali 105 and RD15. The rice price had an influence on the selection of RD10, San Pa Tong 1 and Khao Dawk Mali 105. Furthermore, the spread of rice diseases, pests and the cultivation of secondary crops such as corn and tobacco were related to the rice varieties selection by the farmers.

Majority of farmers faced the problems of water insufficiency, high cost of rice production, diseases and insect pests, lack of good varieties seeds and uncertain of rice price or underpriced by a merchant. The farmers seek support from government to have good irrigation system, construction of more water-distribution canal, supply of low cost of rice production factors and warranting rice price